

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Solvitur argumentum ex autoritate D. Thomæ desumptum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

terminet voluntatem humanam, sed potius ab ea determinetur, quantum ad speciem actus, prius naturā cognosci debet à Deo futura determinatio voluntatis humanæ ad speciem actus, quam cognoscatur tale decretum, ut determinatè influens in ejus actus: Ergo repugnat quòd Deus in tali decreto cognoscat futuram determinationem voluntatis nostræ, subindeque actus nostros liberos, ut certò & infallibiliter futuros.

161. Confirmatur: In causa indifferenti ut indifferens est, non potest cognosci determinatus effectus, ut supra contra Molinam arguebamus: Ergo neque in decreto indifferenti actus nostri liberi, ut determinatè & infallibiliter futuri, à Deo præsciri possunt: cum tale decretum non habeat infallibilem nexum cum aliquo actu determinato nostræ voluntatis, sed possit indifferenter cum ejus assensu vel dissensu componi. Quod ut magis declaratur, & manifestè constet solum decretum prædeterminans quod in Deo admittunt Thomistæ, posse illi deservire ut medium in quo futura contingentia & libera certò cognoscat; re-
colendum est id quod supra observavimus, nimirum, quòd ut aliquid habeat rationem medij ducentis in cognitionem alterius, duæ requiruntur conditiones, nempe quòd habeat infallibilem cum eo connexionem, & illud prioritate saltem naturæ & causalitatis antecedar. Illas verò conditiones soli decreto prædeterminanti convenire, manifestum est; nam decreto indifferenti utraque conditio deest, cum illud non causet, sed expectet determinationem voluntatis humanæ, ut determinatè in ejus actus influat, & possit indifferenter cum ejus consensu vel dissensu componi. Decretis autem supponentibus prævisionem nostri consensûs per scientiam mediam, quæ à Recentioribus, *benigna & temperata* appellantur, deficit saltem secunda conditio; cum enim supponant prævisionem futuri consensûs & determinationis voluntatis humanæ, illam non causant, nec per consequens prioritate naturæ & causalitatis antecedunt. Decreto verò prædeterminanti utraque conditio competit; cum enim efficiat liberam nostræ voluntatis determinationem, & efficaciter applicet voluntatem ad operandum, cum actibus ejus liberis habeat infallibilem & indissolubilem nexum, eosque prioritate naturæ antecedit; à qua prioritate, *prædeterminans* à Thomistis appellatur, id est causans liberam nostræ voluntatis determinationem.

§. IV.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

162. EX dictis inferes, Deum certò cognoscere futura contingentia & libera, in causis secundis, aut in libero arbitrio creato, ut stant sub physica prædeterminatione, quā illud physicè movet, & applicat ad suos actus liberos, infallibiliter simul & liberè eliciendos.

Hoc corollarium evidenter sequitur ex principijs jam statutis: Cum enim physica prædeterminatio sit vis quædam intentionalis, derivata à divino decreto, ejusque veluti causalitatis, & instrumentum, est de se efficax, & habet connexionem infallibilem cum nostris actibus liberis, sicut & divinum decretum: quare si in illo tanquam in medio, Deus potest futura contingentia & libera, certò præscire, etiam in causis secundis, naturalibus, vel liberis, ut à Deo prædeterminatis, eodem modo poterit illa certò cognoscere.

Tom. I.

A Dices, D. Thomas hic art. 13. & pluribus alijs in locis, docet futura contingentia non posse certò cognosci in suis causis, ex quo infert, Deum ut certò illa cognoscat, ea debere cognoscere in se ipsis, quatenus coexistunt aternitati: Ergo doctrina hujus corollarij apertè contradicit S. Doctori.

B Respondeo primò, duas distingui à S. Doctore futura cognoscendi rationes: unam singularem per existentiam futurorum in aternitate: alteram communem nobis cum Deo, nempe ex causarum dispositione; quā ratione Astrologus cognoscit ex inspectione cæli Eclipsim Solis, mutationem temporum, sicut Medicus morborum progressus. Hæc itaque ratio cognoscendi futura in causis, si spectetur ut est nobis cum Deo communis, non est infallibilis, nisi, ut loquuntur Logici, *permissivè*, quā divina est, & supponens divini decreti determinationem. Unde

C Respondeo secundo, quòd quando D. Thomas negat futura contingentia posse certò cognosci in suis causis, loquitur de causis secundis, nudè sumptis, & indeterminatis ad agendum; non autem de illis, prout subsunt divinæ motioni, & prædeterminationi: nam quòd in talibus causis certò cognoscat futura, expressè docet 1. contra Gent. cap. 67. ratione 3. & quæst. 12. de verit. art. 10. Itaque in causis determinatis à causa prima, & in ipsa causa prima, immutabili modo determinata, & determinante; futurorum contingentium & liberorum certa & infallibilis cognitio haberi potest, non autem in causis proximis indeterminatis, ut supra contra Molinam ostendimus.

§. V.

Solvitur argumentum ex auctoritate D. Thomæ desumptum.

O Bjiunt in primis Adversarij: Quotiescumque D. Thomas agit de scientia Dei respectu futurorum contingentium, recurrit ad illorum præsentiam in aternitate, ut demonstret illa certò à Deo cognosci: sicut videti potest in 1. dist. 38. quæst. 1. art. 5. & alijs in locis infra referendis: Ergo non existimat Deum ea præscire in suo decreto efficaci, & absoluto. Consequentia probatur, si enim Deus ea cognosceret in suo decreto, superfluum esset & vanum recurrere ad illorum præsentiam in aternitate, ad reddendam rationem certitudinis divinæ præscientiæ; cum eā semotà, Deus in suo decreto ea certò præsciret: ut enim antea dicebamus, in causa infallibili & immutabili, potest certò, & infallibiliter cognosci effectus.

E Confirmatur: D. Thomas loco jam citato, hoc statuit discrimen inter effectus necessarios, & contingentes, seu liberos, quòd primi possunt certò cognosci in suis causis, non autem secundi: At hoc discrimen nullum esset, si præscientia Dei respectu futurorum sit innixa decreto, & in eo fundata: Ergo tali medio non innititur. Minor probatur: Vel enim D. Thomas separaret tale decretum à determinatione causarum secundarum, vel non? Si primum, sequeretur quòd effectus saltem naturales & necessarii, quales sunt illuminatio Solis, calefactio ignis &c. possent à Deo certò cognosci ut futuri, in causis secundis, independentè à decreto prædeterminante, quòd repugnat doctrinæ Thomistarum, qui prædeterminationem physicam, non solum in causis libe-

Ii ij

ris, & contingentibus, sed etiam in naturalibus, & necessarijs, docent esse necessariam ad operandum. Secundum verò dici non potest, alioquin falsum esset quod ibidem docet S. Thomas, nempe futura contingentia non posse certò cognosci in suis causis: ut enim antea dicebamus, illa non minùs certò cognoscuntur in causis secundis, prout subsunt divino decreto, illas determinanti & applicanti ad agendum, quàm in ipsomet decreto prædeterminante.

166. Ad objectionem respondeo primò, negando Antecedens: falsum enim est, quòd quando D. Thomas agit de scientia Dei respectu futurorum contingentium, semper recurat ad præsentiam suã aternitatis, & non faciat mentionem divini decreti. Ut enim constat ex pluribus testimonijs §. 2. relatis, S. Doctor, nec semel, nec obscure, medium illud expressit; præsertim libro 1. contra Gent. cap. 68. & libro 3. cap. 56. Imò & in ipso loco in argumento citato, scilicet in 1. sent. dist. 38. utrumque medium indicavit, præsentiam scilicet rerum in aternitate, & divinum decretum, ut supra annotavimus: dicit enim ibidem, *Deus non solum vidit ordinem sui ad rem, ex cuius potestate res erat futura, sed ipsum esse rei inuebatur &c.*

167. Respondeo secundò, quòd quamvis D. Thomas formaliter, & in terminis, tale medium non expressisset, illud tamen, per manifestam illationem deducitur tum ex illo principio, quod sæpè repetit & inculcat, tanquam præcipuum suã doctrinæ fundamentum; nimirum Deum nihil cognoscere extra se, sed omnia intueri in seipso, & in sua essentia tanquam in causa: nam divina essentia non est causa rerum, nec illas repræsentat ut existentes, aut futuras, nisi ut modificata, & determinata, per liberum suã voluntatis decretum. Tum ex alio quòd asserit, scire divinum, respectu futurorum contingentium, subjacere libertati voluntatis: scientia enim quæ subjacet libertati voluntatis divinæ, subjacet divino decreto, illique ut medio innititur, ut supra dicebamus.

168. Respondeo tertio, quòd quando D. Thomas, ut ostendat Deum certò cognoscere futura contingentia, recurat ad præsentiam illorum in aternitate, non excludit divinum decretum, sed illud supponit, & virtualiter exprimit: ideo enim futura contingentia sunt præsentia realiter in aternitate, quia ex efficaci decreto divinæ voluntatis, sunt futura in propria mensura, & in aliqua temporis differentia. Unde priùs prioritate à quo seu natura, cognoscuntur ut futura, ratione divini decreti, quò extrahuntur à statu meræ possibilitatis, quàm ut præsentia in aternitate. Ratio autem cur D. Thomas sæpissimè ad talem præsentiam recurat, duplex assignari potest. Prima est, quia intendit demonstrare quomodo Deus cognoscat futura contingentia, per scientiam non solum certam & infallibilem, sed etiam intuitivam, & visionis, ad quam (ut infra ostendemus) necessàriò requiritur realis præsentia & existentia sui objecti, in ea saltem mensura, quã talis cognitio mensuratur.

Secunda ratio est, Quia S. Doctor intendit declarare, & exponere, quomodo scientia futurorum contingentium in Deo sit certa & infallibilis omnibus modis; nec habeat solum certitudinem, & infallibilitatè ex parte medij in quo fundatur, sed etiam ex parte objecti quod attingit, & contemplatur. Illud enim quando cognoscitur

A ut præsens in aternitate, ratione talis præsentia-
tatis (ut infra declarabimus) est aliquo modo
magis certum, quàm prout cognoscitur ut futu-
rum, & ut determinatum ad habendam aliquando
existentiam in tempore, ratione divini decre-
ti efficacis & infallibilis.

Ad confirmationem, concessã Majori, ne-
ganda est Minor: ad cuius probationem, dicen-
dum est, D. Thomam in eò loco, neque exclu-
dere divinum decretum, neque illud includere,
sed ab illo abstrahere, non abstractione nega-
tivã, sed purè præcisivã (ut supra art. 1. an-
notavimus) id est ad illud non attendere, sed ad
solam determinationem causarum secundarum.
B Ibi enim solum intendit docere, quòd quia effe-
ctus naturales & necessarij, quales sunt ortus
Solis, eclipfes, & hujusmodi, sunt necessarij,
& ex natura rei determinati in suis causis, possunt
in illis certò cognosci, saltem quantum ad ratio-
nem specificam (præcindendo etiam à divino
decreto) effectus verò liberi, quia in suis causis
sunt omnino indeterminati, non possunt in illis
certò cognosci, etiam quantum ad speciem, in-
dependentè à decreto, quò causæ liberae ad tales
actus eliciendos efficaciter prædeterminantur.
Quod ut fiat evidentiùs.

Observandum est, quòd licet physica præde-
terminatio sit necessaria in causis tam naturalibus,
quàm liberis ad operandum, non tamen eodem
modo: in causis enim naturalibus, requiritur so-
lum, ut eas determinet ad rationem individua-
lem suarum operationum; non tamen ad illarum
rationem specificam, ad quam ex sua natura sunt
determinatæ, ut Sol ad illuminationem, ignis
ad calefactionem &c. In causis verò liberis, quan-
tum ad utramque rationem requiritur; quia cau-
sæ liberae, non solum sunt indifferentes, & inde-
terminatæ ad rationem individualem, sed etiam
ad rationem specificam suarum operationum: à
principio autem indifferenti, ut indifferens est,
non exit determinatus actus, nisi ab aliquo deter-
minetur ad illum: ut ex Commentatore 2. Phys.
text. 48. sæpè probat, & docet S. Thomas. Dici-
mus ergo S. Doctorem, loco in confirmatione
citato, solum intendere, hoc statuere discrimen
inter causas naturales, & contingentes seu liberias,
quòd in primis (abstrahendo etiam à divino de-
creto) possunt certò cognosci effectus naturales
& necessarij, saltem quantum ad speciem: quia
ad rationem specificam illorum, sunt ex se, &
ex sua natura determinatæ. In secundis verò, se-
cluso divino decreto, effectus contingentes &
liberi, non possunt certò cognosci, etiam quan-
tum ad speciem, quia illæ sunt omnino indiffe-
rentes, & indeterminatæ ad rationem specificam
suarum operationum.

§. VI.

Solvuntur aliæ objectiones.

Objicies secundò: In causa remota & univer-
sali, non potest certò & infallibiliter co-
gnosci effectus, v. g. in motu Solis, non po-
test certò cognosci generatio plantæ: cum enim
virtus causæ remotæ & universalis, recipiatur in
causa proxima & particulari, ab illa modificatur
& determinatur, & interdum impeditur ne certò,
& infallibiliter producat suum effectum; sicut
virtus Solis modificatur in planta, & ex defectu
virtutis generativæ illius, interdum impeditur ne
fiores vel fructus producat: unde cum divinum